

ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA

Pracovný zošit k učebnici
náboženstva pre 9. ročník ZŠ
Západný obrad

Vlastimil Bajuzík

Od strany 28

Určené na vyučovanie v domácnosti počas obdobia karantény

www.pracovnyzosit.sk

Akékoľvek iné použitie nie je dovolené

Vydalo Vydavateľstvo DON BOSCO

www.donbosco.sk

Zodpovednosť človeka

Náboženská výchova pre 9. ročník základných škôl – katolícke náboženstvo

© ThDr. Vlastimil Bajuzík, PhD., 2015

Za výber a použitie fotografií a ilustrácií zodpovedá autor.

Recenzenti:

Doc. ThDr. Branislav Kluska, PhD. (odborný posudok)

Ing. Mgr. Stanislav Šveda (praktický posudok)

Nihil obstat: prof. ThDr. PaedDr. František Trstenský, PhD., 2015

Jazyková úprava: Zita Ročkárová

Dizajn a layout: Braňo Gajdoš, A21, s.r.o. – ateliér pekného grafického dizajnu

V spolupráci s Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom vydalo Vydavateľstvo Don Bosco, Miletičova 7, 821 08 Bratislava v roku 2015 ako svoju 477. publikáciu.

ISBN 978-80-8074-315-4

Ďakujeme PaedDr. ThLic. Jane Hurajtovej, PaedDr. Lenke Dobrenkovej Langovej a PaedDr. Anne Gembalovej, autorkám inovatívneho projektu kurikula školského vyučovania katolíckeho náboženstva na Slovensku z roku 2009.

18

Verím v Cirkev

1 Môj dom, „nebo na zemi“ – dom, v ktorom som sa stal Božím dieťaťom.

Doplň správne začiatkové písmena mena podľa dátumov v kalendári.

--	--	--	--	--	--

6. marec, 13. marec, 31. júl, 19. september, 7. október, 22. november

2 Čo sa dialo v tento deň v dejinách Cirkvi? Čo to má znamenať? Prečítaj text Sk 2, 1 – 12.

Keď prišiel deň Turíc, boli všetci vedno na tom istom mieste. Tu sa náhle strhol hukot z neba, ako keď sa ženie prudký vietor, a naplnil celý dom, v ktorom boli. I zjavili sa im akoby ohnivé jazyky, ktoré sa rozdelili, a na každom z nich spočinul jeden. Všetkých naplnil Duch Svätý a začali hovoriť inými jazykmi, ako im Duch dával hovoriť. V Jeruzaleme boli Židia, nábožní ľudia zo všetkých národov, čo sú pod nebom. Keď sa teda strhol tento hukot, mnoho sa ich zbehlo a boli zmätení, lebo každý ich počul hovoriť svojím jazykom. I střípli a udivení vraveli: „Nie sú títo všetci, čo tu hovoria, Galilejčania? A ako to, že ich každý z nás počuje vo svojom vlastnom jazyku, v ktorom sme sa narodili? My, Parti, Médi, Elamčania, obyvatelia Mezopotámie, Judey a Kappadócie, Pontu a Ázie, Frýgie a Pamfýlie, Egypta a líbyjských krajov okolo Cyrény, prisťahovaní Rimania, Židia aj prozelyti, Kréťania i Arabi: počujeme ich vo svojich jazykoch hovoriť o veľkých Božích skutkoch.“ Všetci žasli a v rozpakoch si vraveli: „Čo to má znamenať?“

.....

.....

.....

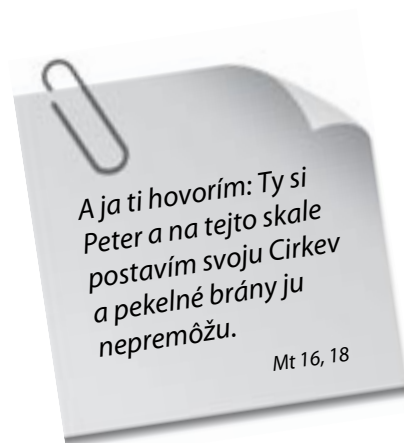
3 Verím v Cirkev! Prečo je...?

Jedna	.....
Svätá	.....
Katolícka	.....
Apoštolská	.....

V kresťanskej terminológii výraz „Cirkev“ označuje liturgické zhromaždenie, ale aj miestne spoločenstvo alebo celé všeobecné spoločenstvo veriacich. Tieto tri významy nemožno od seba oddeľovať. Cirkev je ľud, ktorý Boh zhromažďuje po celom svete. Jestvuje v miestnych spoločenstvách a uskutočňuje sa ako liturgické, najmä eucharistické zhromaždenie. Žije z Kristovho slova a tela, a tak sa aj sama stáva Kristovým telom.

4 Napíš vlastné mená hierarchicky usporiadaných článkov Cirkvi, do ktorej patríš.

Ty	Farnosť	Farár – kaplán	Dekan	Biskup	Pápež

19

Sekty

1 Diskutuj o obrázku a téme Sekty. Použi pritom otázky nižšie, ako aj tie, čo vzídu z diskusie.

Čo vidíš na obrázku? Aký máš pri tom pocit ?

Počul si už slovo sekta? Pri akej príležitosti?

Kto alebo čo je podľa teba sektár, resp. sekta?

Poznáš nejakú sektu?

- Alebo človeka, čo patrí do sekty?
- Aké bolo stretnutie so sektou ?

Ako sa správa a čo robí také zvláštne?

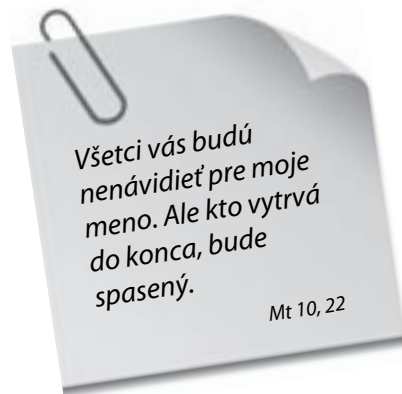
...

2 Porozmýšľaj, ako je to v sekte a ako je to v Katolíckej cirkvi.

SEKTA	CIRKEV
Samospasiteľnosť	
Ťažisko sekty – vodca, zakladateľ, guru, reverend, misionár, kazateľ, osvietený	
Absolútna poslušnosť – v myslení aj konaní	
Elitárstvo – my sme povolání a vyvolení zachrániť svet.	
Pyramída poznania – „majster“ je na vrchole. Treba iba veriť a nepremýšľať. Viera je povýšená nad všetko rozumové poznanie. Absolútna poslušnosť vodcovi.	
Oprávnenie a zodpovednosť – neprispôsobivý člen je sankcionovaný.	
Financie – člen dáva povinné príspevky aj svoju pracovnú silu.	
Manipulácia a nekalé praktiky pri získavaní nových členov	

- 3** Niekedy je ťažké nájsť správnu cestu a prísť do cieľa.
 Pokús sa o to!

- 4** Poznáš časopis nejakej sekty? Ako sa volá a vieš, čo obsahuje?
 Čo si o ňom myslíš?

.....

.....

.....

.....

IV.

ZODPOVEDNOSŤ ZA BUDOVANIE VZŤAHOV

20

Túžba po láske

1 Každý človek to má ukryté v hĺbke svojho srdca. ČO JE TO?

Po čom túžia ľudia na obrázkoch?

Čo je to? .....

2 Keď sa povie „L Á S K A“, čo ti napadne?

L Á S K A je

-
-
-
-

3 Tento svet nám ponúka rôznu kvalitu lásky. Vieš posúdiť, o aký druh lásky ide?*Bodkou označ, aká láska je preferovaná v danej oblasti.*

	Erós	Filia	Agapé
Televízia			
Časopisy pre mladých			
Tvoje kresťanské spoločenstvo			
Internet			
Knihy			
Reklamy			
Partia, do ktorej patríš			
Filmy			
Hudba a videoklipy			

4 Dopln v citáte 1 Kor 13, 1 – 13 namiesto slova LÁSKA svoje meno.**Prečítaj si to, čo z toho vzniklo.***Dáva to zmysel? Čo na to hovoríš? Je to skutočne tak?*

Keby som hovoril ľudskými jazykmi aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som ako cvendžiaci kov a zuniaci cimbal. A keby som mal dar proroctva a poznal všetky tajomstvá a všetku vedu a keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol. A keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo.

..... je trpezlivá, ... je dobrotivá; nezávidí, nevypína sa, nevystatuje sa, nie je nehanebná, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nemyslí na zlé, neteší sa z nepravosti, ale raduje sa z pravdy. Všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa, všetko vydrží.

..... nikdy nezanikne. Proroctvá prestanú, jazyky zamĺknu a poznanie pomíne. Lebo poznávame len sčasti a len sčasti prorokujeme. Ale keď príde to, čo je dokonalé, prestane, čo je len čiastočné. Keď som bol dieťa hovoril, som ako dieťa, poznával som ako dieťa, rozmýšľal som ako dieťa. Keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby. Teraz vidíme len nejasne, akoby v zrkadle, no potom z tváre do tváre. Teraz poznávam iba čiastočne, ale potom budem poznať tak, ako som aj ja poznaný.

A tak teraz ostáva viera, nádej, láska, tieto tri; no najväčšia z nich je láska.

Pripoj sa aj ty:

a ak si nájdeš čas, prečítaj si:

3 Kedy prerastá kamarátstvo do priateľstva? Koľko máš skutočných priateľov?

Obkresli svoju ruku a na prsty napíš mená svojich skutočných priateľov.

Ak je priateľ v tvojej blízkosti, obkresli jeho ruku.

Sem polož svoju alebo priateľovu ruku a obkresli ju.

4 Prečítaj si báseň *Priateľ* a pouvažuj, či si už stretol skutočného priateľa.

PRIATEĽ

Keď priateľ sklame
 a miesto srdca ponúkne ti ľadu kus,
 keď každé slovo, každý pohľad,
 každý dotyk mrazí,
 keď beznádej otvára ti náruč
 plnú nocí bezosných a sĺz,
 keď nepochopenie ti stavia v cestu
 hrádzu nezdolateľnú,
 keď márne voláš v srdce ľudí,
 ozvena len hluchá odpovie ti výsmechom,
 keď na konci si síl – len nezúfaj. Je niekto,
 kto počuje každé tvoje slovo,
 pre snahy tvoje pochopenie má
 a pomôcť je hotový v každú chvíľu.
 K nemu nevoláš márne,

Jeho ucho nie je zaľahnuté,
 Jeho úsmev plný pochopenia
 rozžiari tvoj smutný život.
 On slzy tvoje s láskou nežne zotrie.
 Tvoje noci naplní spánkom spravodlivých.
 On ponúka ti nádej, pred ktorou beznádej mizne.
 On dotkne sa ťa – a ty novú silu nadobudneš.

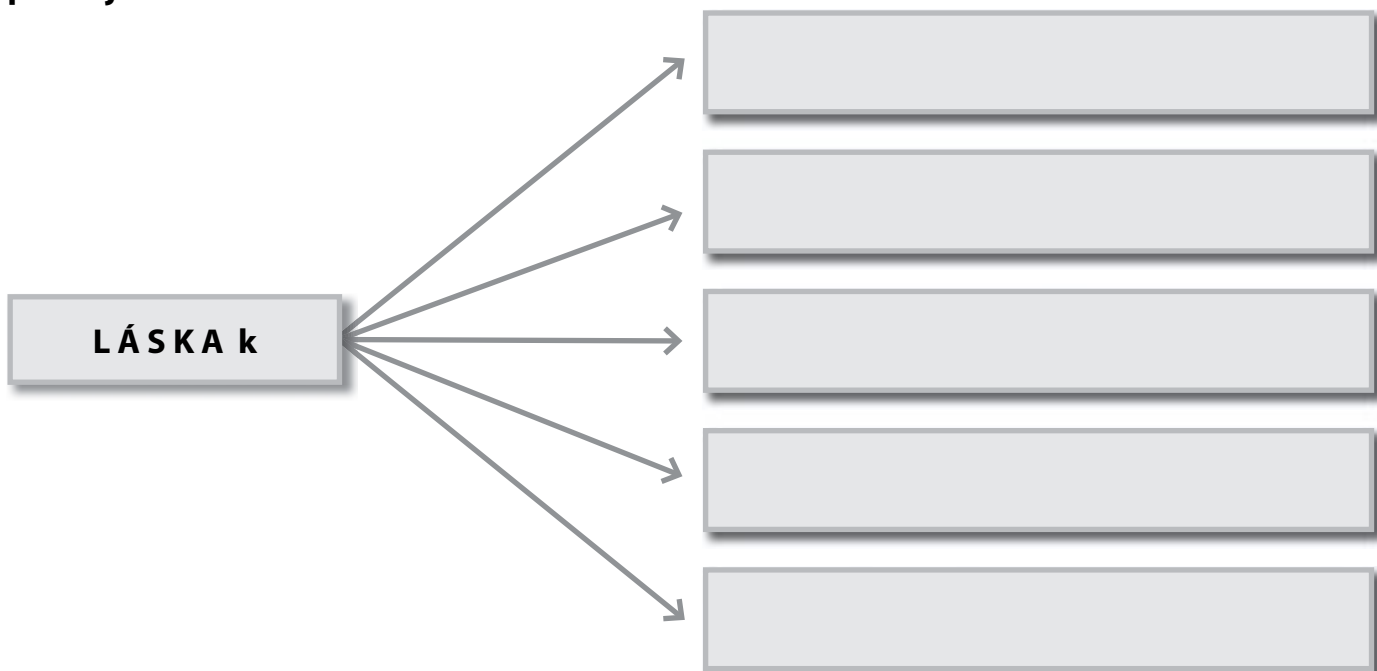

On pozrie na teba – a pocítiš radosť, akú nepozná svet.
 On prehovorí – a v zvuku Jeho hlasu
 slávičí spev svoj pôvab stratí
 a náhle poznávaš,
 že Jeho horúce, láskyplné srdce
 bije pre celý svet.
 Je to tvoj, i môj priateľ,
 priateľ, ktorý nikdy nesklame – J e ž i š.

Priateľstvo a láska

22

- 1** Láska má rôzne podoby. Záleží, kto alebo čo je jej predmetom. Ku komu pociťujeme lásku?

- 2** Zaujmi stanovisko k nasledujúcim výrokom a získaš prehľad o tom, aký je tvoj vzťah k opačnému pohlaviu. Diskutujte v triede o vzťahu medzi chlapcom a dievčaťom. Keď sa dvaja majú radi...

- nemali by byť spolu príčasto, aby si neliezli na nervy
- mali by si obidvaja zachovať samostatnosť
- nech si vopred stanovia vo vzťahu pravidlá
- mali by byť čo najčastejšie spolu
- dievča by malo byť menej s kamarátkami a chlapec s kamarátmi
- nech si každý robí, čo chce, ale ten druhý by o tom mal vedieť
- keď sa musíme starať o partnera, je to stres
- mali by mať rovnaké názory
- nemali by mať pred sebou tajomstvá
- do vzťahu patrí aj žiarlivosť
- nech sa spoliehajú na vlastné city
- vo vzťahu si majú zachovať chladnú hlavu
- iniciatíva by mala vychádzať od chlapca/ dievčaťa
- keď vypukne hádka, obidvaja sú na vine
- mali by vyskúšať, či im to klope v posteli
- mali by sa ku vzťahu otvorene priznať
- vernosť je dôležitá
- keď sa majú radi, už sa nikdy nerozídu
- vzťah aj tak netrvá dlho
- je to zaujímavý experiment a dobrodružstvo
- je to jedinečné a neopakovateľné
- iné .....

3 Aký by mal byť? Aká by mala byť?

Do rámu napíš charakteristiku svojho
vysnívaného partnera, resp. partnerky.
Uveď telesné aj morálne vlastnosti.

4 Dopln text zo Svätého písma 1 Jn 4, 7-19. Skontroluj si jeho správnosť.

Milovaní, milujme sa navzájom, lebo láska je z Boha a každý, ...

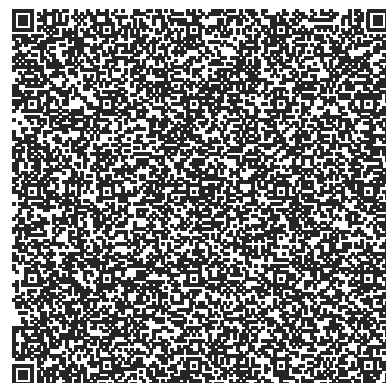
Milovaní, keď nás Boh tak miluje, ...

A my, čo sme uverili, spoznali sme lásku, akú má Boh k nám. Boh je láska; a kto ostáva v láske .....

V láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach, lebo strach má v sebe trest, ...

My milujeme, pretože .....

A toto prikázanie máme od neho: aby ten, kto miluje Boha, ...

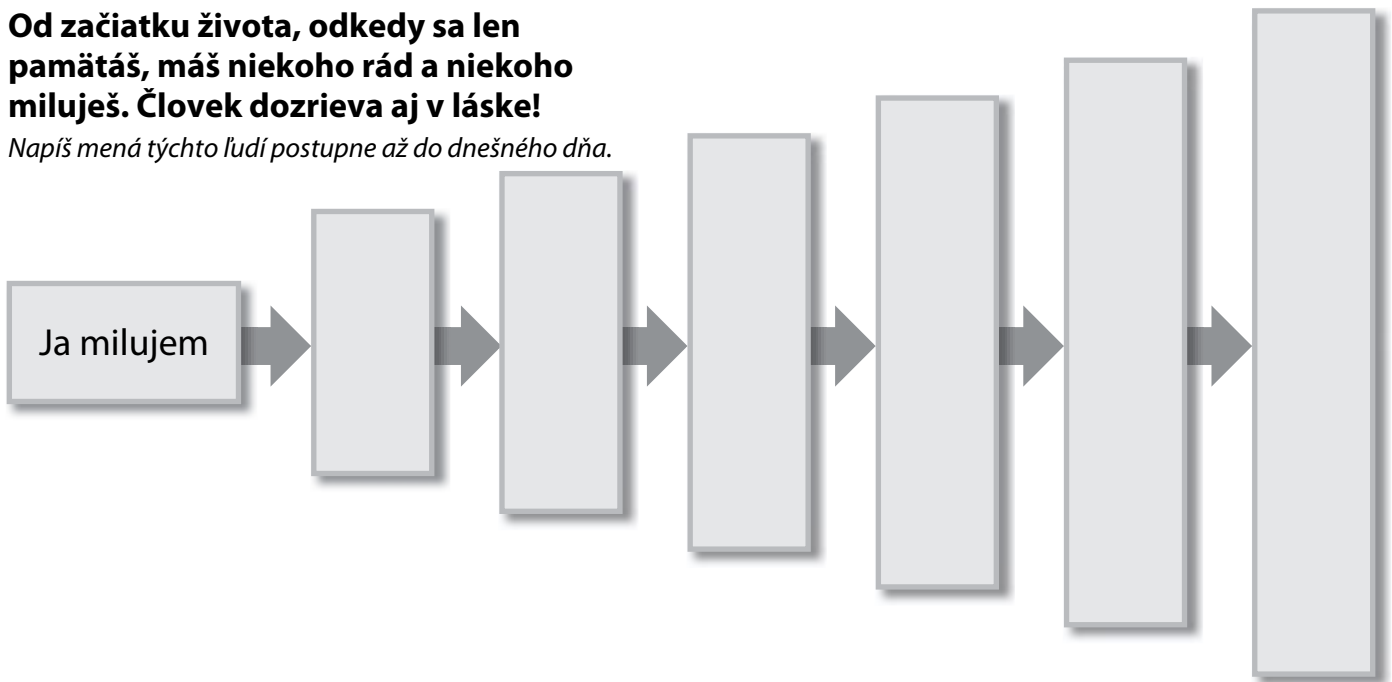

Čas na lásku

23

1 Od začiatku života, odkedy sa len pamätáš, máš niekoho rád a niekoho miluješ. Človek dozrieva aj v láske!

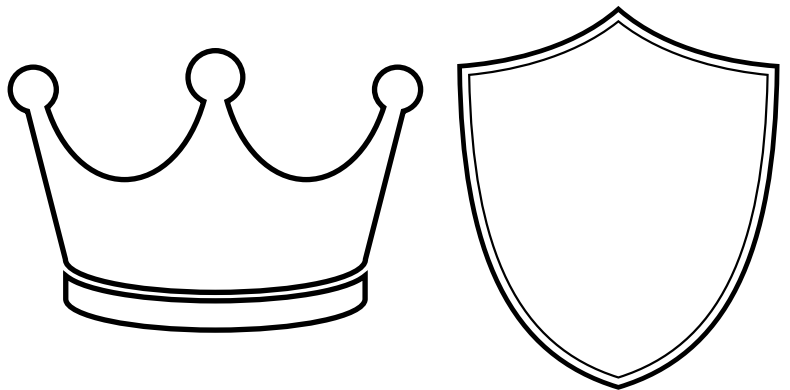
Napiš mená týchto ľudí postupne až do dnešného dňa.

2 Ako sa má správať rytier k princeznej a ako princezná k rytierovi, keď si chcú získať priazeň toho druhého?

Napiš, ako chceš, aby sme sa k sebe správali.

Čo očakávame jeden od druhého?

3 Cesta lásky má v dozrievaní šesť období. Ku každému obdobiu priradi, čo je prijateľné a vhodné vo vzťahu chlapca a dievčaťa, muža a ženy.

Ku každej situácii priradi číslo obdobia

1. Obdiv a snívanie	Ísť si na nervy	
	Dlhé rozhovory	
	Držať sa za ruku	
	Objímať sa	
2. Flirt	Kompromis	
	Dobrodružstvo	
	Dôvera	
	Egoizmus	

3. Sympatia – priateľstvo	Tichá domácnosť	
	Odpustenie	
	Sebaláska	
	Bozk	
4. Chodenie spolu	Hádky	
	Intímne dotyky	
	Odpor k negatívnym vlastnostiam druhého	
	Prijatie aj s chybami a nedostatkami	
5. Zasnúbenie	Povrchnosť	
	Odlúčenie	
	Keď ťa nevidím, myslím na teba	
	Nadbiehanie	
6. Manželstvo	Ohľaduplnosť a tolerantnosť	

4 „Všetko má svoje hranice, všetko má svoj čas.“

Pouvažuj nad tým, čo nám hovorí katechizmus, a vytvor si predsavzatie na ďalšie dni svojho života.

Čnosť čistoty sa rozvíja v priateľstve. Ukazuje učeníkovi, ako nasledovať a napodobňovať toho, ktorý si nás vyvolil za svojich priateľov, úplne sa nám daroval a dáva nám účasť na svojej božskej prirodzenosti. Čistota je prísľubom nesmrtnosti. Čistota sa prejavuje najmä v priateľstve s blížnym. **Priateľstvo pestované medzi osobami toho istého alebo rozdielneho pohlavia je veľkým dobrom pre všetkých. Vedie k duchovnému spoločenstvu.**

KKC 2347

Každý pokrstený je povolaný k čistote. Kresťan si obliekol Krista vzor každej čistoty. **Všetci veriaci v Krista sú povolaní, aby viedli čistý život podľa svojho osobitného životného stavu.** Pri krste sa kresťan zaviazal, že bude žiť svoj citový život v čistote.

KKC 2348

„Čistotou sa majú vyznačovať ľudia podľa svojich rozličných stavov: jedni v panenstve alebo v Bohu zasvätenom celibáte, čo je vynikajúci spôsob, ako sa môžu ľahšie oddať jedine Bohu s nerozdelným srdcom; druhí zasa takým spôsobom života, ktorý pre všetkých určuje morálny zákon podľa toho, či žijú v manželstve, alebo sú slobodní.“

Manželia sú povolaní žiť v manželskej čistote. Ostatní zachovávajú čistotu v zdržanlivosti: „Vieme, že čnosť čistoty má tri formy: jednu manželskú, druhú vdovskú a tretiu panenskú. Nevychvaľujeme totiž jednu tak, aby sme vylučovali ostatné... V tomto je disciplína Cirkvi bohatá.“

KKC 2349

Snúbenci sú povolaní zachovávať čistotu v zdržanlivosti. **V tejto skúške majú objaviť vzájomnú úctu a učiť sa vernosti a nádeji, že dostanú jeden druhého od Boha.** Osobitné prejavy nežnosti, ktoré sú vlastné manželskej láske, si majú vyhradiť pre čas manželstva. Majú si navzájom pomáhať rásť v čistote.

KKC 2350

Moje predsavzatie: .....

.....

2 Čo je príťažlivé? Vyplň tabuľku podľa toho, čo pokladáš za príťažlivé.

Čo je príťažlivosť?	Súhlasím	Nesúhlasím
Súvisí to s tým, ako vyzerá moje telo. Príťažlivý človek je ten, kto má ideálne miery, peknú tvár, je podobný modelom a modelkám, ktoré vidíme v reklame a časopisoch.		
Súvisí síce s našou telesnosťou, ale ide skôr o celkové pôsobenie tela. Nemôžeme vedieť, či budeme pre druhých príťažliví a nemôžeme to ani nijako ovplyvniť.		
To, či pre druhých budeme príťažliví, môžeme ovplyvniť aj tým, ako sa obliekame.		
To, či pre druhých budeme príťažliví, môžeme ovplyvniť aj tým, ako sa správame a akú máme náladu.		
Príťažlivosť človeka nie je iba o tele, ale o celej našej osobnosti.		
Príťažlivosť síce môže byť o celej našej osobnosti, napriek tomu je to z väčšej časti záležitosť hormónov.		
Naše telo nemôže byť príťažlivé, ak nie je príťažlivá naša povaha.		
Niektu môže byť pre niekoho veľmi príťažlivý a pre niekoho veľmi nepríťažlivý.		
Niektu môže byť príťažlivý pre všetkých rovnako.		
Príťažlivosť je, keď nám je dobre v niekoho spoločnosti.		
Príťažlivosť je, keď sa niekoho túžime dotýkať.		

3 Úcta k telu je posvätná, a preto mu osobitne ubližujú hriechy proti čistote.

Doplň, o aké hriechy ide. (Znásilnenie, Smilstvo, Prostitúcia, Onánia – Masturbácia, Chlipnosť, Pornografia)

- ..... nezriadená túžba po pohlavnej rozkoši alebo nezriadený pôžitok z nej.
- ..... úmyselné dráždenie pohlavných orgánov s cieľom vyvolať pohlavnú rozkoš.
- ..... telesné spojenie slobodného muža so slobodnou ženou mimo manželstva.
- ..... skutočné alebo predstierané pohlavné úkony oddelia od intimity partnerov, aby sa zámerne ukazovali iným osobám.
- ..... uráža dôstojnosť osoby, ktorá sa prostituje, čím sa znižuje na predmet pohlavnej rozkoše, ktorú poskytuje.
- ..... násilné vniknutie do pohlavnej intimity nejakej osoby.

4 Poznáš túto knihu?

Skús tento link:

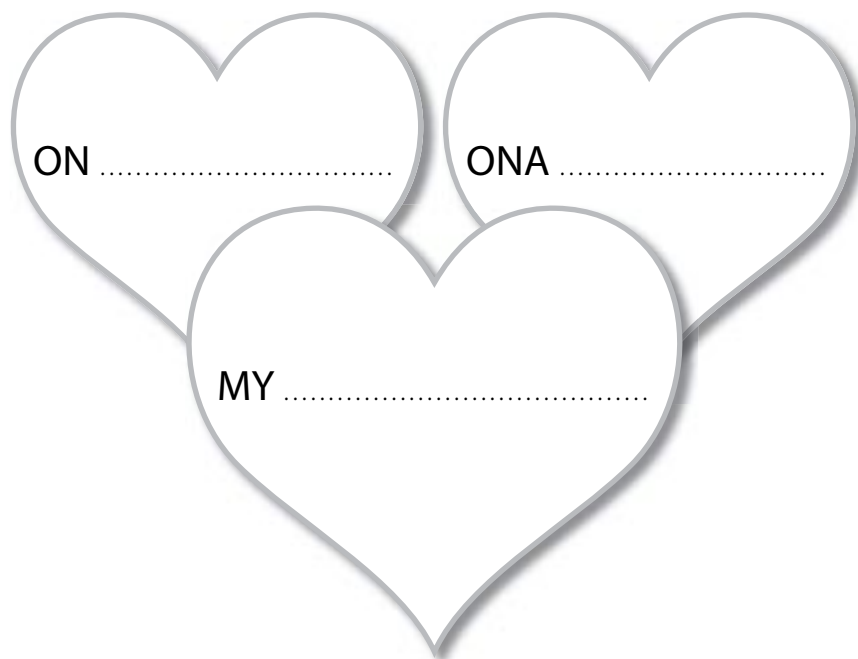

Láska a manželstvo

25

- 1** Láska medzi mužom a ženou dozrela až k rozhodnutiu spojiť svoje životy do jedného. Muž a žena prijali manželstvo ako spoločnú cestu. Spojili svoje životy i svoje srdcia.

Spoj srdcia svojich rodičov a vytvor jedno srdce.

- 2** Nalep do rámika svadobnú fotografiu svojich rodičov. Opíš, čo cítiš, keď sa pozeráš na svojich rodičov v deň ich svadby.

.....

.....

- 3** Symbolom kresťanského manželského zväzku sú obrúčky požehnané počas sobášneho obradu. Opíš čo symbolizujú.

- 4** Ako sa môžeš vďaka podstatným vlastnostiam a znakom manželstva, už teraz pripravovať na sviatosť manželstva?

(Jednota, nerozlučiteľnosť, úcta a vernosť – sú podstatné vlastnosti a znaky manželstva – teologický termín)

1. Jednota .....
2. Nerozlučiteľnosť .....
3. Úcta a vernosť .....

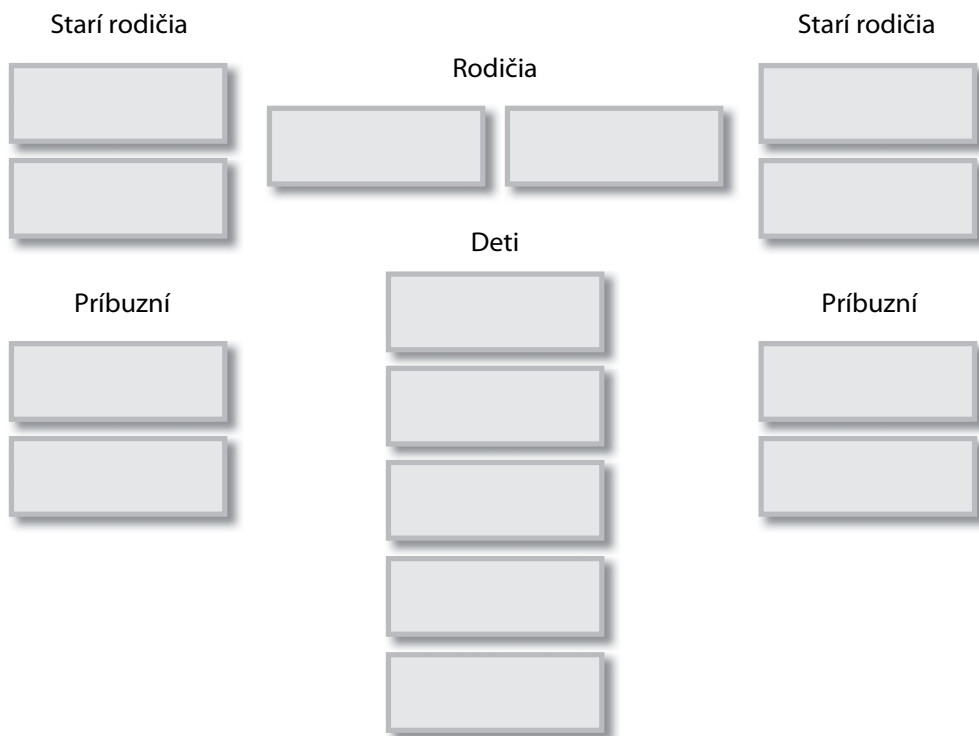

26

Rodina

1 Aká je rodina, kde žiješ?

Napíš zloženie svojej rodiny a farebne označ, s kým bývaš v jednej domácnosti. Ak ste viacgeneračná rodina, opíš vzťah medzi jej členmi.

2 Dopln vety podľa vlastných predstáv a skúseností.

Rodina je podľa mňa miestom, ...

Vo svojej rodine by som zmenil, ...

Chcem si založiť rodinu, ktorá bude .....

3 Ktoré práva a slobody rodiny je potrebné brániť a chrániť? (KKC 51, KKC 2211)

.....
 .....

4 Naším vzorom je Svätá rodina.

Prečítaj si text Lk 2, 41 – 52 a porovnaj, ako sa tvoja rodina zúčastňuje na sviatostnom živote Cirkvi.

Text nájdeš:

.....
 .....

